

MEMÒRIA DEL DEPARTAMENT DE GEOGRAFIA Curs 2011/2012

Avinguda Catalunya, 35 (Campus Catalunya)
43002 Tarragona
Tel. 977 558751 Fax 977 559597
Adreça electrònica: sdgeografia@urv.cat
<http://www.urv.cat/dgeo>

Dra. Yolanda Pérez Albert, directora
Dr. José Ignacio Muro Morales, secretari

Rendició de comptes i direcció estratègica i de govern

A continuació us presentem la memòria del Departament de Geografia del curs 2011-2012 on s'inclou l'activitat docent i de recerca dels membres que en formen part. En primer lloc donarem referències sobre les accions estratègiques plantejades a principis d'aquest curs. Els següents apartats relacionen les activitats i els resultats obtinguts pels programes formatius en curs, així com les dades de les tasques realitzades en els àmbits de la recerca, la transferència i la extensió universitària.

Accions estratègiques

Les accions plantejades al inici d'aquest curs pretenen el creixement dels recursos gestionats per la recerca, així com la incorporació de més elements de qualitat i visibilitat de la tasca de recerca de professors i investigadors del Departament de Geografia. Fins al curs 2012-2013, el personal d'aquest Departament desenvoluparà noves accions relacionades amb la transferència de coneixement, el manteniment i augment de projectes de recerca internacionals i nacionals, la presentació de resultats en forma de tesis i dos accions singulars. Els objectius estratègics concrets del Departament proposen l'augment de la presència d'investigadors en projectes europeus i grans projectes de recerca, la continuació i el increment dels ingressos contractats per projectes de transferència per via competitiva, el creixement de tesis defensades i del nombre de *papers* amb un volum alt de citacions i, per últim, el increment de publicacions internacionals indexades. Les accions singulars tenen com a objectiu la formulació d'una proposta de projecte de recerca europeu ESPON (*European Spatial Planning Observation Network*) amb coordinació amb d'altres universitats europees i, també, la formació d'una comissió mixta (Departament/Facultat) per definir i concretar la incorporació del Departament de Geografia a la Facultat de Turisme i Geografia.

Desenvolupament del curs

El curs ha tingut un desenvolupament normal en els diferents àmbits on s'imparteix docència. El procés d'integració dels estudis de geografia al campus de Vila-Seca s'ha vist reforçat amb el canvi d'estatus del centre, convertit en Facultat de Turisme i Geografia des del 15 de març d'enguany. Aquest canvi va acompanyat d'un projecte d'ampliació de les instal·lacions actuals. La primera pedra ja està col·locada i les obres s'han iniciat. És previst completar aquestes accions al curs 2012-2013. A la Facultat de Turisme i Geografia ha finalitzat el tercer curs dels Graus de Geografia i Ordenació del Territori i de Turisme. Per la seva banda, la Llicenciatura de Geografia, a la Facultat de Lletres, està en els últims cursos del seu programa.

Després de la preparació del nou Màster en Planificació territorial: informació, eines i mètodes, aquest s'ha desenvolupat al llarg d'aquest curs. Han intervingut, a l'apartat de docència, professors d'aquest Departament i un conjunt d'especialistes. Entre ells Elisabet Sau i Raventós, geògrafa de la Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme del Departament de Territori i Sostenibilitat, Joan Manrubia Gibert, gerent de l'Autoritat Territorial de la Mobilitat del Camp de Tarragona i el doctor Estanislau Roca Blanch, arquitecte i professor del Departament d'Urbanisme i Ordenació del Territori de la Universitat Politècnica de Catalunya. També podem assenyalar el

inici d'un nou programa de Màster Interuniversitari en Planificació i gestió de Turisme Enològic, liderat per professors del Departament i de la Universidad de la Rioja. Enguany s'està organitzant el nou programa de Màster en Canvi Climàtic, en el moment que l'estructura del Programa de Postgrau de Turisme i Geografia resta integrada pels programes de Doctorat de Turisme i Canvi Climàtic. A més de les tasques docents i investigadores, diferents professors del Departament desenvolupen altres treballs universitaris i de participació ciutadana, relacionats amb l'urbanisme, la planificació i ordenació del territori del paisatge, delimitació territorial, la protecció d'espais naturals i el desenvolupament sostenible, així com de representació pròpiament universitàries (director, subdirectors de centre i Departament, responsables d'ensenyaments i coordinadors de màsters, direcció del Parc Científic i Tecnològic de Turisme i Oci, del Centre en Canvi Climàtic, o d'altres àmbits com la Organització Mundial de la Meteorologia). A l'apartat de gestió del Departament podem destacar la continuïtat de l'equip de persones que treballen a l'àmbit administratiu.

En aquest curs els professors, investigadors i personal no docent han realitzat les seves tasques en els diferents centres on el Departament té presència (Tarragona, Vila-seca i Tortosa). Els professors i investigadors han impartit la docència a les Facultats de Lletres i de Turisme i Geografia. La secretaria administrativa del Departament situada al Campus Catalunya està formada per una responsable, un administratiu i un tècnic de suport a la docència. El Campus de les Terres de l'Ebre té una administrativa i una tècnica d'informàtica. El nombre de docents i investigadors del Departament de Geografia és de 48, dels quals 21 tenen el títol de doctor. Dels docents i investigadors, 17 professors ho són a temps complet: 1 catedràtic, 4 titulars d'universitat, 1 titular d'escola universitària, 2 professors agregats, 5 lectors i 4 professors investigadors. La resta del professorat està format per 2 catedràtics emèrits, 20 professors associats (4 d'aquests amb el títol de doctor), 9 becaris predoctorals. Hi han tres tècnics de suport a la recerca i 16 becaris de suport a la recerca. En el seu conjunt, un total de 57 persones, adscrites en diversos centres (32 a la Facultat de Lletres de Tarragona, 15 a la Facultat de Turisme i Geografia de Vila-seca i 10 al Campus de les Terres de l'Ebre a Tortosa).

Activitats de formació de 3r cicle, postgrau i formació permanent

Programes de Doctorat

Els professors del Departament de Geografia participen i coordinen el Programa Oficial de Postgrau de Turisme i Geografia, que inclou dos programes de doctorat, un en Canvi Climàtic, coordinat pel doctor Javier Sigró i, un altre, de Turisme i Oci, coordinat pel dr. Salvador Anton.

En aquest curs hi han 11 tesis doctorals inscrites en el Programa Oficial de Postgrau dirigides per professors del Departament:

Programa Postgrau	Estudiant	Directors de Tesis	Departament
Turisme i Oci	Camacho Fuenmayor, Marianela	Nel·lo Andreu, Marta Pérez Albert, M. Yolanda	Geografia
Turisme i Oci	Lozano Pelegri, Marina Carmen	Anton Clavé, Salvador	Geografia
Turisme i Oci	Mariné Roig, Estela	Anton Clavé, Salvador	Geografia
Turisme i Oci	Quagliari Domínguez, Alan	Russo, Antonio Paolo	Geografia
Turisme i Oci	Rovira Soto, Maria Trinitat	Anton Clavé, Salvador	Geografia
Turisme i Oci	Salvat Salvat, Jaume	Anton Clavé, Salvador	Geografia
Turisme i Oci	Sanz Ibáñez, Cinta	Anton Clavé, Salvador	Geografia
Turisme i Oci	Tujaka , Dorota A.	Pérez Albert, M. Yolanda	Geografia
Canvi Climàtic	Castellà Sánchez, Mercè	Brunet India, Manola	Geografia
Canvi Climàtic	Coll Benages, Joan Ramon	Aguilar Anfrons, Enric	Geografia
Canvi Climàtic	Poza Moreno, Rafael	Sigró Rodríguez, F. Javier	Geografia

Els Màsters de Planificació Territorial: Informació, Eines i Mètodes i el de Tècniques d'Anàlisi i Innovació Turística s'han desenvolupat amb normalitat, amb un nombre de matriculats de 20 i 18 estudiants, respectivament.

Els professors del departament participen en diversos programes de formació de tercer cicle:

- *Màster en Planificació Territorial: Informació, Eines i Mètodes*. Facultat de Turisme i Geografia. URV.
- *Màster en Direcció i Planificació del Turisme i l'Oci*. Facultat de Turisme i Geografia. URV.
- *Màster en Tècniques d'Anàlisi i Innovació Turística*. Facultat de Turisme i Geografia. URV.
- *Màster en Intelligent Coast. Noves estratègies turístiques, noves estructures territorials*, Universitat Politècnica de Catalunya. Barcelona.
- *Màster en Migracions i Mediació Social*. Facultat de Lletres. URV.
- *Màster en Antropologia Urbana*. Facultat de Lletres. URV.
- *Màster en Antropologia Mèdica i Salut Internacional*. Facultat de Lletres. URV.
- *Màster en Dret Ambiental*. Facultat de Ciències Jurídiques. URV.
- *Màster en Enginyeria Ambiental i Producció Sostenible*. Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Química. URV.
- *Màster Societats Històriques i Formes Polítiques a Europa*. Facultat de Lletres. URV.
- *Màster Desenvolupament Regional i Local*. Universitat de Sevilla.
- *Postgrau Especialista Universitari en Gestió Cultural*. FURV.
- *Màster Interuniversitari en Planificació y Gestión de Turismo Enológico*. Universidad de la Rioja y Universidad Rovira i Virgili.
- *Master Oficial en Dirección de Empresas de Turismo*. Universidad de Alcalá de Henares.
- *Master Oficial en Dirección y Gestión Turística*. Universitat d'Alacant.
- *Master en intervención y gestión del paisaje*. Universitat Autònoma de Barcelona.
- *Master en Turismo Rural y Desarrollo Local*. Universidad de Castilla-La Mancha. Albacete.
- *Master programme in Tourism*. Haaga-Helia University of Applied Sciences, Helsinki, Finlàndia.

Matriculats i titulats

Els graus en Geografia i Ordenació del Territori i de Turisme han iniciat el seu tercer curs a la Facultat de Turisme i Geografia. A la Facultat de Lletres encara es desenvolupa la Llicenciatura de Geografia (pla 2001) amb 23 estudiants. El Grau de Geografia i Ordenació del territori ha tingut 37 estudiants de nou accés, sobre un total de 126 estudiants en el conjunt de la Facultat de Turisme i Geografia. En el seu conjunt els matriculats en el grau de Geografia són 84 estudiants. La proporció d'estudiants a temps complert ha augmentat de forma destacada, passant de 56 a 80 (sobre 84 estudiants). En el primer any de funcionament del Màster en Planificació Territorial s'han matriculat 20 estudiants.

Els crèdits matriculats ordinaris s'han estabilitzat o reduït una mica en el conjunt de la Universitat. En el cas de Geografia, aquests augmenten per l'obertura del tercer curs del grau i del Màster i baixen els corresponents a l'extinció gradual de la Llicenciatura de Geografia. Les xifres del centre, Facultat de Turisme i Geografia, mostren que el nombre de crèdits ha crescut respecte el curs passat, per la incorporació de nous cursos i noves ofertes formatives.

Nombre d'estudiants i crèdits matriculats 2011-2012

Graus i centres	Matriculats	Estudiants temps complet	Crèdits matriculats ordinaris
Grau en Geografia i Ordenació del Territori	84	80,4	4.824,0
Màster en Planificació Territorial	20	17,4	1.042,0
Facultat de Turisme i Geografia	341	305,0	18.298,5
Llicenciatura de Geografia	23	19,1	1.147,5
Facultat de Lletres	1.395	1.277,2	77.607,0
Universitat Rovira i Virgili	11.600	10.408,2	645.884,5

Nombre d'estudiants i crèdits matriculats. Font: Gabinet Tècnic del Rectorat de la Universitat Rovira i Virgili.

Rendiment acadèmic dels estudiants

Els percentatges de crèdits aprovats respecte els crèdits matriculats (rendiment acadèmic), i la proporció de crèdits aprovats respecte dels presentats (taxa d'èxit) és mantenen en el grau de Geografia i Ordenació del Territori en comparació amb els valors de referència del curs 2009-2010. En el cas de la Facultat de Turisme i Geografia aquests indicadors augmenten més de dos punts. A la Facultat de Lletres aquests valors presenten xifres similars, tot i que menors a la taxa d'èxit, una proporció equivalent a la general de tota la Universitat. Els estudiants de la Llicenciatura de Geografia han augmentat els crèdits aprovats sobre els matriculats, però han reduït el nombre de crèdits aprovats sobre els presentats.

Rendiment acadèmic dels estudiants 2010-2011

Ensenyaments	Taxa de rendiment acadèmic	Taxa d'èxit
Grau en Geografia i Ordenació del Territori	74,6	90,9
Facultat de Turisme i Geografia	75,6	90,2
Llicenciatura en Geografia	80,3	95,7
Facultat de Lletres	81,2	94,1
Universitat Rovira i Virgili	76,8	90,9

Les xifres indiquen percentatges de crèdits ordinaris pel curs 2010-2011.

Font: Gabinet Tècnic del Rectorat de la Universitat Rovira i Virgili.

Tant la planificació i la coordinació de les tasques docents han permès conèixer el seu desenvolupament, que ha estat normal. Els professors han realitzat les tutories i s'han organitzat les reunions informatives per alumnes sobre els programes de mobilitat Erasmus i Sicue-Sèneca. En aquest àmbit, el Departament de Geografia manté convenis amb les universitats d'Artois, Aix Marseille I (Université de Provence), Università degli Studi di Napoli Federico II, University of Malta, Universidade do Porto, University of the Aegean, University of Patràs i University of Göteborg. Els convenis del programa Sicue-Sèneca es mantenen amb les Universitats de València, Granada, Màlaga, País Basc, Lleida, Barcelona i Las Palmas de Gran Canaria.

Activitat de recerca i transferència

El nombre de professors amb la condició d'investigadors actius són 13, la totalitat dels possibles, dividits en dos grups de recerca: Grup de recerca Anàlisi Territorial i Estudis Turístics (GRATET) i Grup de recerca Centre en Canvi Climàtic (C3). Aquests són considerats com a Grups de Recerca Consolidats fins l'any 2012. Els seus investigadors estudien com incideixen les activitats turístiques i recreatives en la transformació del paisatge, l'organització del territori i la generació de noves formes de desenvolupament a escala local i regional, a Catalunya, a la Mediterrània, a l'espai europeu i a Amèrica Llatina. Els investigadors d'aquest grup estudien les dinàmiques de desenvolupament regional i l'aplicació d'instruments i tècniques d'anàlisi cartogràfica i SIG a l'estudi dels processos territorials. Els seus membres realitzen accions i treballs de transferència sobre qüestions ambientals, de mobilitat i de planificació i desenvolupament local i regional. Els resultats de la seva tasca es visualitzen en diversos projectes i a la presentació de resultats.

Els professors i investigadors que formen part del grup de recerca Centre en Canvi Climàtic lideren diferents projectes de recerca de caràcter internacional i nacional sobre la gestió i rescat de les bases de dades climàtiques, la homogeneïtzació de sèries climàtiques, el desenvolupament de xarxes climatològiques de referència i l'estudi dels riscos climàtics. Els resultats de la seva recerca es manifesten en publicacions periòdiques i monografies d'abast internacional i nacional. El Centre en Canvi Climàtic també realitzen activitats de transferència, assessoria científica i tècnica. La seva tasca formativa s'ampliarà amb el desenvolupament del programa de doctorat en canvi climàtic.

Les dades disponibles al Servei de la Gestió de la Recerca pel 2011-2012 mostren notables avanços quantitius i qualitius a l'àmbit de la recerca i la transferència del coneixement. Es tracta d'una continuïtat de les tendències dels últims anys, cap a una consolidació dels inputs de

recerca (recursos), en forma d'ajuts, organització de grups consolidats i projectes de caràcter competitiu, i dels seus resultats (outputs) en publicacions i d'altres formats científics. Els professors investigadors i personal de suport han desenvolupat la seva tasca gràcies a l'aportació de més de 10 grans projectes d'ajuts a la recerca. Podem destacar la participació d'investigadors d'aquest Departament a xarxes internacionals i grups de recerca reconeguts en el àmbits de coneixement propis. També ha estat destacable els esforços del personal adscrit a aquest Departament per donar visibilitat a la investigació geogràfica. Podem ressaltar el nombre acumulat de tesis, tesines i treballs de recerca i, sobretot, les contribucions a congressos i publicacions en llibres i revistes. Les publicacions en revistes indexades han augmentat de forma notòria en el període considerat superant de forma àmplia les dades del curs anterior.

Les xifres de la recerca al Departament de Geografia. Curs 2011-2012

Projectes i publicacions	Fins 2009	2011-2012	Totals
Ajuts a la recerca	91	9	100
Grups consolidats	3	-	3
Projectes europeus	5	1	6
Projectes de recerca	18	1	19
Publicacions en revistes	327	25	352
Tesis, tesines i treballs de recerca	92	2	94
Contribucions a congressos	559	60	619
Publicacions en llibres	572	32	604
Publicacions en revistes indexades	46	15	61

Font: Gestió de la Recerca (URV). Resum per Departament de Geografia
<https://webgrec.urv.es/cgi-bin/DADREC/crcx1.cgi>

Projectes de recerca actius

European Reanalysis and Observations for Monitoring (EURO4M). Projecte Integrat Europeu. (2010-2014). Investigadora principal: Manola Brunet.

Update of Maps and Related Data on Creative Workforce as Bearer of Innovation. ESPON. 2011-2012. Investigador principal: Paolo Russo.

TOWN Project Small and medium size Towns in their Functional Territorial Context. ESPON. 2012-2015. Investigador coordinador: Paolo Russo. Altres investigadors: Yolanda Pérez, David Serrano, Aaron Gutiérrez i Jordi Andreu.

Turismo, movilidad residencial y competitividad territorial. Respuestas locales a las dinámicas de cambio global (GLOBALTUR). Plan Nacional I+D+i. Ministerio de Ciencia e Innovación. Investigador principal: Salvador Anton. 2012-2014.

Evolución de la NAO durante los últimos 15000 años en la Península Ibérica y en Azores a partir del estudio de registros lacustres y datos climáticos instrumentales. Ministerio de Ciencia e Innovación. Investigador principal: Santiago Giralt. Investigadors: Manola Brunet i Javier Sigro. 2010 – 2013.

The Attractiveness of European Cities and Regions for Residents and Visitors. ESPON (The European Spatial Planning Observatory Network) I+D+i. 2010-2012. Investigador principal: Paolo Russo.

Tourism, Natural Environment and Policy. Proyectos de Investigación Fundamental no orientada. ECO 2010-18158. Investigador principal: Juan Antonio Duro. Investigador: Peter Domonkos. 2011-2013.

Innovación territorial y modelos de desarrollo en destinos turísticos litorales. Análisis a diferentes escalas espaciales. (INNOVATUR). Plan Nacional 2009-2011. Investigador principal: Salvador Anton.

Diagnóstico de la actividad turística en Viñales (Cuba) y tendencias de su desarrollo sostenible. PCII – Programas de Cooperación Interuniversitaria e Investigación Científica. Agencia Española de Cooperación Internacional. Investigadora principal: Marta Nel·lo. Altres Investigadors: Yolanda Pérez, Jordi Andreu, Josep Oliveras i Oscar Saladié. 2010 – 2011.

La cartografía urbana en España (siglos XVIII – XIX): el papel de los ayuntamientos y el de los organismos militares. Programa Nacional de Humanidades. Ministerio de Ciencia e Innovación. Investigador: José Ignacio Muro. 2012-2014.

¿Por qué vienen? La inmigración de mujeres extranjeras al medio rural español en el contexto de la transformación económica y social de las comunidades locales. I+D+i Plan Nacional. Ministerio de Ciencia e Innovación. URV. Santiago Roquer i Jordi Blay. 2011-2013.

Movilidad y vida cotidiana en Cataluña: etnogeografía de los espacios y tiempos metropolitanos (MOVICO). I+D+i Plan Nacional. Ministerio de Ciencia e Innovación. Investigador principal: Juan José Pujadas (DAFITS). Investigador: Joan Alberich.

Las ciudades españolas en la etapa autonómica (1978-2010). Dinámicas, procesos y políticas. Ministerio de Ciencia e Innovación. 2010 – 2012. Investigadors: Santiago Roquer i Joan Alberich

Actividades del Comité Nacional CLIVAR-ESPAÑA. Programa Nacional de Internacionalización de la I+D Subprograma: Fomento de la cooperación científica Internacional. ACI-Comites. Universitat de Barcelona. Investigador principal: Ileana Blade. Investigadors: Manola Brunet. 2011

Los espacios urbanos ante los cambios turísticos. Transferencia de conocimientos entre grupos expertos en el estudio de la ciudad y del turismo. Ministerio de Ciencia e Innovación. Investigador principal: Francesc González. Investigador: Salvador Anton. 2011.

Selecció de llibres i articles publicats

AGUILAR, E., DOMONKOS, P. i altres (2012). Benchmarking Monthly Homogenization Algorithms. *Climate of the Past*, 8, p. 89-115.

ALBERICH, J. i ROQUER, S. (2011). Contrastes y diferencias entre las ciudades españolas en la intensidad y características de la movilidad habitual. Antecedentes y situación al año 2011. A Valenzuela, M. [coord.]. *Las ciudades españolas en la etapa autonómica (1978-2008). Dinámicas, procesos y políticas.* (en premsa).

ALBERICH, J. (2011). La metropolitización del territorio catalán: un análisis a partir de los espacios de vida de la población. A Pujadas, I. [ed.] *Población y espacios urbanos.* Departament de Geografia Humana de la Universitat de Barcelona. Barcelona, Grupo de población de la Asociación de Geógrafos Españoles. p. 297-312.

ALBERICH, J. i altres (2011). *Anuari estadístic 2010.* Santa Coloma de Gramenet. Santa Coloma de Gramenet: Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

ANTON, S. (2012). Rethinking Mass Tourism, Space and Place. A Wilson, J. (ed). *Routledge Handbook of Tourism Geographies. New Perspectives on Space, Place and Tourism.* Oxford, Routledge, p. 217-224.

ANTON, S. (ed.) (2012). *10 lecciones sobre turismo. El reto de reinventar los destinos / 10 lessons on Tourism. The challenge of reinventing destinations.* Barcelona, Planeta, 479 p.

ANTON, S. (2012). Cambio de modelo turístico y competitividad de los destinos consolidados. El caso de Vila-seca / The change of tourism model and the competitiveness of consolidated destinations. The case of Vila-Seca. A Anton, S. (dir) *10 lecciones sobre turismo. El reto de reinventar los destinos /10 Lessons on Tourism. The Challenge of Reinventing Destinations.* Barcelona, Planeta, p. 17-30 / p. 263-276.

- ANTON, S (2012). Las claves de la reinención de los destinos turísticos del litoral / The key points in the reinvention of coastal tourist destinations. A Anton, S. (dir) *10 lecciones sobre turismo. El reto de reinventar los destinos/ 10 Lessons on Tourism. The Challenge of Reinventing Destinations*. Barcelona, Planeta, p. 223-226 / p. 457-460.
- ANTON, S., PÉREZ, Y., RUSSO, A i altres (2012). Analysis of Tourist Behavior Based on the Tracking Data Collected by GPS. *Discovery of Geospatial Resources: Methodologies, Technologies and Emergent Applications*. IGI Global, p. 241-260.
- ANTON, S., PÉREZ, Y., RUSSO, A. i altres (2012). Research into Mass Tourism Development on the Mediterranean Coast. *Tourism Geographies*,13 (3), p. 495-501.
- ANTON, S. (2011). Dinámicas de reestructuración de los destinos turísticos litorales del Mediterráneo. Perspectivas y condicionantes. A López Olivares, D. (dir.). *Renovación de destinos turísticos consolidados*. Valencia, Tirant lo Blanc, p. 23-40.
- ANTON, S., MARINÉ, E. (2011). The Evolution of the Image of Catalan Coastal Destinations. A Prats, L. (ed) *Researching Coastal and Resort Destination Management: Cultures and Histories of Tourism*. Palibrio, Bloomington, p. 146-170.
- ANTON, S. (2011). Turismo y ciudades en España. Dimensiones, tendencias y retos para la investigación. *Papeles de Economía Española*, 128. p. 159-171.
- ANTON, S. i altres (2011). *Análisis territorial del turismo y planificación de destinos turísticos*. València, Tirant lo Blanch, 473 p.
- BEAS, L. (2012). Effects of the Implementation of Tourism Excellence Plans (1992-2006) in Spain. The Case of the Catalan Coast. *Journey of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, vol.4, 1, p. 84-104.
- BLAY, J. (2012). Estrategias de generación y gestión de áreas de interés natural/ Generation and Management Strategies for Areas of Natural Interest. A Anton, S. (dir) *10 lecciones sobre turismo. El reto de reinventar los destinos /10 Lessons on Tourism. The Challenge of Reinventing Destinations*. Barcelona, Planeta, p. 113-132 / p. 351-370.
- BRUNET, M. i altres (2011). Tree-ring Proxy Based Temperature Reconstructions and Climate Model Simulations: Cross-comparison at the Pyrenees. *Climate of the Past*, 7, p. 3919-3957.
- CASTELLÀ, M. i BRUNET, M. (2011). Study of the Heat Wave of the Summer 2003 at the Mediterranean Coast of the Iberian Peninsula. *Tethys*, 8, p. 89-99.
- DOMONKOS, P. i altres (2012). The Historical Pathway Towards more Accurate Homogenisation, *Advances in Sciences and Research*, 8, p. 45-52.
- GUTIÉRREZ, A. i altres (2012). The High Speed Rail in the Spanish Cities: Urban Integration and Local Strategies for Socioeconomic Development. A Ureña, J.M^a (ed.) *Territorial Implications of High Speed Rail A Spanish Perspective*. Adershot, Ashgate, p. 163-196.
- GUTIÉRREZ, A. i altres (2012). Las ciudades intermedias como objeto de estudio. Una caracterización de las diferentes aproximaciones. A Llop, J.M^a; Usón, E. (eds.) *Ciudades intermedias: dimensiones y definiciones*. Lleida, Editorial Milenio, p. 286-313.
- INIESTA, J.J. (2011). Crisi econòmica, una oportunitat per un model urbà més sostenible. *Revista Tag*, 63, Tarragona, p. 11-12.
- MURO, J.I. i altres (ed.) (2011). Pedro Moreno y Ramírez, geòmetra (1819-post 1890). A *Pedro Moreno Ramírez: Estadística territorial de la província de Barcelona, 1858*. Edició i estudi

introduitori a cura de José Ignacio Muro, Francesc Nadal i Luis Urteaga. Barcelona, Societat Catalana de Geografia, 124 p.

MURO, J.I. (2012). Evolució urbana i morfologia de la ciutat. A Duch, M. (Dir.): *Història de Tarragona*, Pagès editors, Lleida, vol. VI. p. 151-214.

MURO, J.I. (2012). Les zones de la ciutat i els usos del sòl urbà. A Duch, M. (Dir.): *Història de Tarragona*, Pagès editors, Lleida, vol. VI. p. 215-276.

MURO, J.I. (2011). Los agrimensores y peritos tasadores de tierra formados en el Instituto provincial de segunda enseñanza de Tarragona durante la segunda mitad del siglo XIX. A Muntaner, C., Nadal, F. i Urteaga L. (eds): *Cartografía i agrimensura a Catalunya i Balears al S. XIX*, Barcelona, Institut Cartogràfic de Catalunya, p. 67-85.

MURO, J.I. (2011). Agrimensores y contratistas para la medición de tierras y el levantamiento de planos parcelarios en Tarragona (1845-1900). A Muntaner, C., Nadal, F. i Urteaga L. (eds): *Cartografía i agrimensura a Catalunya i Balears al segle XIX*, Barcelona, Institut Cartogràfic de Catalunya, p. 143-158.

NEL·LO, M. i BEAS, L. (2011). El compromiso de los grandes grupos turísticos españoles con un turismo social y medioambientalmente responsable. *Estudios Turísticos* (en premsa).

NEL·LO, M. i PÉREZ, Y. (2011). La gestión y planificación del turismo en las áreas protegidas de Panamá. El caso del Parque Nacional Marino Golfo de Chiriquí. Panamá. *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles* (en premsa).

NEL·LO, M. i PÉREZ, Y. (2011). Revisión de tendencias y herramientas para la valoración de la sostenibilidad del ecoturismo. *Turismo, Espaço e Estratégias de Desenvolvimento Local*. Universidade Federal de Paraíba, Brasil (en premsa).

OLIVERAS, J. (2012). Urbanismo turístico y la gestión del territorio/ Urban planning for tourism and territorial Management. A Anton, S. (dir) *10 lecciones sobre turismo. El reto de reinventar los destinos /10 Lessons on Tourism. The Challenge of Reinventing Destinations*. Planeta. Barcelona. p. 35-57 / p. 279-300.

OLIVERAS, J. (2012). Les activitats econòmiques. A Duch, M. (Dir.): *Història de Tarragona*, Pagès editors, Lleida, vol. VI. p. 109-150.

OLIVERAS, J. (2012). La planificació del territori i el creixement de la ciutat. A Duch, M. (Dir.): *Història de Tarragona*, Pagès editors, Lleida, vol. VI. p. 313-393.

OLIVERAS, J. (2012). La ciutat i la seva regió. A Duch, M. (Dir.): *Història de Tarragona*, Pagès editors, Lleida, vol. VI. p. 395-446.

OLIVERAS, J. (2011-2012). Col·laboracions al *Diari de Tarragona*, secció: Tribuna. Periodicitat articles: quincenal. octubre 2011 – maig 2012.

OLIVERAS, J. i ROQUER, S. (2011). Los espacios de innovación en Cataluña. El papel de la autopista del Mediterráneo. A Humbert, A., Molinero, F. i Valenzuela, M. (eds), *España en la Unión Europea. Un cuarto de siglo de mutaciones territoriales*, Madrid, Colección de la Casa Velázquez, 121, p. 169-190.

ROQUER, S. (2012). La població: dinàmica i estructura. A Duch, M. (dir.): *Història de Tarragona*, Pagès editors, Lleida, vol. VI. p. 39-108.

ROQUER, S. (2012). La diferenciación residencial de l'espai urbà: els contrastos socio-demogràfics i electorals. A Duch, M. (Dir.): *Història de Tarragona*, Pagès editors, Lleida, vol. VI. p. 277-312.

RUSSO, P. (2012). Instrumentos de gestión del conocimiento para la mejora de la competitividad turística. El Parque Científico y Tecnológico de Turismo y Ocio/Knowledge Management Tools for the Enhancement of Tourism Competitiveness. A Anton, S. (dir) *10 lecciones sobre turismo. El reto de reinventar los destinos /10 Lessons on Tourism. The Challenge of Reinventing Destinations*. Barcelona, Planeta, 203-219 / p. 439-453.

RUSSO, P. i altres (2012). Territorial Attractiveness in EU Urban and Spatial Policy: A Critical Review and Future Research Agenda. *European Urban and Regional Studies* (on-line, diciembre, p. 1-17).

SALADIÉ, O. (2011). Los residuos domésticos y asimilables en Cataluña: la generación y la recogida selectiva como indicadores de la sostenibilidad territorial. *Boletín de la Asociación de Geógrafos Españoles*, 56, p. 321-348.

SALADIÉ, O. (2011). Cien años de observaciones meteorológicas en la comarca catalana de la Ribera d'Ebre. 1911 – 2011. *Cuadernos Geográficos de la Universidad de Granada*, 48. p. 109-134.

SALADIÉ, O., ROQUER, S., OLIVERAS, J., MURO, J.I. (2012). La ciutat actual. Geografia i urbanisme. A Duch, M. (Dir.): *Història de Tarragona*, Pagès editors, Lleida, vol. VI. 494 p.

SALADIÉ, O. (2012). Marc geogràfic de Tarragona. A Duch, M. (dir.): *Història de Tarragona*, Pagès editors, Lleida, vol. VI. p. 19-38.

SALADIÉ, S. (2012). La ecología política de conflictos sobre energía eólica: un estudio de caso en Cataluña. *Documents d'Anàlisi Geogràfica. Universitat Autònoma de Barcelona*, vol. 58, 1. p. 177-192.

SALADIÉ, S. (2011). Els conflictes territorials del sistema elèctric a Catalunya. *Treballs de la Societat Catalana de Geografia*, 71-72. p. 177-192.

SALVAT, J. (2011). Parc Cultural del Baix Gaià. *La resclosa*, 15. Centre d'Estudis del Gaià. Viladrona.

SERRANO, D. i altres (2011). L'action diplomatique française et le phylloxera en Espagne. *Centre de recherches sur le vigna et le vin*. p. 1-21.

Comunicacions a congressos

ALBERICH, J. Los tranvías de vapor en España: una historia (casi) desconocida. *VI Congreso de Historia Ferroviaria*. Vitoria, 5-7 setembre 2012.

ALBERICH, J., MURO, J.I. i ROQUER, S. Capitalidad autonómica y proceso de terciarización: el caso de Barcelona. *IV Encuentro de Investigación Urbana. Las ciudades españolas en la etapa autonómica*. Proyecto URBSpain. Departamento de Geografía. Universidad Autónoma de Madrid. Grup de Geografia Urbana de la Asociación de Geógrafos Españoles. Madrid, 7-9 juny 2012.

ALBERICH, J., MURO, J.I. i ROQUER, S. Población extranjera, segregación y programas de mejora en ciudades medias catalanas. *XIII Congreso de la Población Española*. Santander, 12-14 setembre 2012.

ALBERICH, J., MURO, J.I. i ROQUER, S. Segregación residencial de la población extranjera en ciudades medias de la Cataluña no metropolitana, 1997-2008. *III Jornadas del Proyecto URBSpain*. Departamento de Geografía. Universidad Autónoma de Madrid. Grup de Geografia Urbana de la Asociación de Geógrafos Españoles. Madrid, 8-9 setembre 2011.

ANDREU, J., NEL-LO, M., PÉREZ, Y. Valoración de la sostenibilidad del turismo en el valle de Viñales (Cuba). *II Convención internacional de geografía, medio ambiente y ordenamiento territorial*. La Habana (Cuba), 16-28 novembre 2011.

ANTON, S. i WILSON, J. Socio-spatial Transformations in Consolidated Mediterranean Tourism Resorts. *Tourism Geographies and Global Changes: Local Communities and Economies in Transformation*. Association of American Geographers Annual Meeting. New York. 2012.

ANTON, S. Tourism Geographies: Advances, Challenges and Future Areas of Research. *Tourism Geographies and Global Changes: Local Communities and Economies in Transformation*. Association of American Geographers Annual Meeting. New York. 2012.

ANTON, S. i WILSON, J. Innovation Dynamics in Consolidated Tourism Regions: A Case from the Mediterranean's Costa Daurada, Catalonia. *Knowledge Dynamics in the Diversification of Mass Tourism: Challenges for European and Mediterranean Destinations. Regional Studies Association Research Network on Tourism and Regional Development*. Akdeniz University, School of Tourism and Hotel Management, Antalya, Turkey, 2012.

ANTON, S. i altres. The Urban Nature of Coastal Mass Tourism Destinations. A Methodological Approach from a Global Perspective. *Knowledge Dynamics in the Diversification of Mass Tourism: Challenges for European and Mediterranean Destinations. Regional Studies Association Research Network on Tourism and Regional Development*. Akdeniz University, School of Tourism and Hotel Management, Antalya, Turkey, 2012.

ANTON, S. i RUSSO, P. Measuring Tourism in Space: Insights from ESPON Projects. Move 011. *2nd International Conference on the Measurement and Economic Analysis of Regional Tourism*. Session 3. Moving the Regional Tourism Agenda Forward. Bilbao, 2011.

ANTON, S., SALADIÉ, O. i altres. Assessing the Impact of Low-Cost Carriers in a Mature Destination Using a Causal Chain Approach. *International Association for Tourism Economics Conference*. Bournemouth, 2011.

BEAS, L. Research Network on Tourism and Regional Development. Süleyman Demirel University. *Knowledge Dynamics in the Diversification of Mass Tourism: Challenges for European and Mediterranean Destinations. Regional Studies Association Research Network on Tourism and Regional Development*. Akdeniz University, School of Tourism and Hotel Management, Antalya, Turkey, 25-27 gener 2012.

BORONEANT, C. i altres. Validation of RegCM Simulation of Temperature and Precipitation over Republic of Moldova and Projected Changes under A1B Scenario. *BIOCLIMATE Conference – Source and Limit of Social Development*. Eslovàquia, 6 setembre 2011.

BORONEANT, C. i altres. Monitoring the Summer Drought Variability over the Iberian Peninsula and its Relationship to Global Sea Surface Temperature and Large Scale Atmospheric Circulation. *11th EMS Annual Meeting and 10th European Conference on Applications of Meteorology (ECAM)*. Berlín, 10-15 setembre 2011.

BORONEANT, C. i altres. Assessing the Changes in Drought Conditions During Summer in the Republic of Moldova based on RegMC simulations. *1st Climate Change, Economic Development, Environment and People Conference*. Novi Sad, Serbia, 14-16 setembre 2011.

BRUNET, M, DOMONKOS, P. i EFHTYMIADIS, D. The WMO MEDARE Initiative: Background, Current Status and Prospects, *ECSN Data Management Workshop*. Edinburgh, Regne Unit, 12-14 octubre 2011.

BRUNET, M. The Development of the Spanish Daily Adjusted Temperature Series (SDATS): A Case-study Discussing from Data Rescue Procedures to Daily Adjustments Application. *2nd WMO/MEDARE International Workshop: Addressing Climate Data Sources and Key Records for the*

Mediterranean Basin in Support of an Enhanced Detection, Prediction and Adaptation to Climate Change and its Impacts. Nycosia, Chipre, 2012.

BRUNET, M., SIGRÓ, J. i altres. The Role of NAO in Western Europe Climate Variability during the Late Glacial and Holocene based on Iberian and Azores Island Lake Cores and Climate Instrumental Data. *5th Limnogeology International Congress (ILIC5)*. Konstanz, Alemanya, 31 agost 2011 – 3 setembre 2011.

BRUNET, M. Climate Data for Climate Monitoring and Assessment: Need for Data Management and data rescue. *Regional Workshop on Climate Prediction/Projection and Extreme Events Indices in the Arab Region*. Casablanca, Marroc, 13-16 març 2012.

BRUNET, M. Quality Control of Climate Data and Introduction to RCLimDex. *Regional Workshop on Climate Prediction/Projection and Extreme Events Indices in the Arab Region*. Casablanca, Marroc, 13-16 març 2012.

BRUNET, M. Climate Data Rescue Projects: MEDARE Experience. *Regional Workshop on Climate Prediction/Projection and Extreme Events Indices in the Arab Region*. Casablanca, Marroc, 13-16 març 2012.

BRUNET, M., EFTHYMIADIS, D., GILABERT, A. Assessing Progress on Data Coordination (WP1.3). *EURO4M: 3rd General Assembly*. Zurich, Suïssa, 2-4 abril 2012.

BRUNET, M., EFTHYMIADIS, D., GILABERT, A. i SANCHEZ, M. The Chain Processes Involved to Reconstruct Long Climate Time-series: The case of Oran (Algeria) Station. *EURO4M: 3rd General Assembly*. Zurich, Suïssa, 2-4 abril 2012.

DOMONKOS, P. i altres. The Historical Pathway Towards more Accurate Homogenisation. *11th EMS Annual Meeting and 10th European Conference on Applications of Meteorology (ECAM)*. Berlín, Alemanya, 10-15 setembre 2011.

DOMONKOS, P. Homogenisation of Temperature Time Series. *Workshop of the Hungarian Met. Society: Homogenization of Data Series in the Light of the Terminating*. Budapest, Hungria, 3 novembre 2011

DOMONKOS, P. ACMANT Why is it Efficient?. *7th Seminar for Homogenisation and Quality Control in Climatological Databases*. Budapest, Hungria, 24-28 octubre 2011.

DOMONKOS, P. i altres. Efficiencies of Homogenisation Methods: our Present Knowledge and its Limitation. *7th Seminar for Homogenisation and Quality Control in Climatological Databases*. Budapest, Hungria, 24-28 octubre 2011.

GUTIÉRREZ, A. Programas de intervención integral en barrios con dificultades: ¿Un instrumento en favor de la cohesión social y el refuerzo de la ciudad compacta?. *XXII Congreso Nacional de la Asociación de Geógrafos Españoles. Geografía y desafíos territoriales en el siglo XXI*. Alacant, 2011.

GUTIÉRREZ, A. i altres. Localización de las estaciones de Alta Velocidad Ferroviaria y modelos de implantación de la nueva infraestructura. Un análisis de su impacto espacial a escala local. *7th Virtual Cities and Territories International Congress*. Lisboa, 2011.

GUTIÉRREZ, A. Dos décadas de políticas urbanas en la Unión Europea. Lecciones, experiencias y modelos de intervención. *7th Virtual Cities and Territories International Congress*. Lisboa, 2011.

GUTIÉRREZ, A. Estaciones periféricas de alta velocidad ferroviaria en España. Una lectura de su impacto territorial a escala local a partir del caso del Camp de Tarragona. *V Congreso Geografía de los Servicios Servicios, Globalización y Territorio*. Las Palmas de Gran Canaria, 2011.

GUTIÉRREZ, A. i altres. Ocio, cultura y consumo como motores de transformaciones urbanísticas y reconversión funcional de fachadas marítimas: de la operación de Porto Antico de Génova a la zona Forum de Barcelona. *V Congreso Geografía de los Servicios "Servicios, Globalización y Territorio"*. Las Palmas de Gran Canaria, 2011.

GUTIÉRREZ, A. i altres. El potencial industrial del corredor configurado por la autovía A-2 en las comarcas de Lleida. *V Jornadas de Geografía Económica - Grupo de Geografía Económica de la AGE Crisis económica e impactos territoriales*. Girona, 2012.

GUTIÉRREZ, A. i altres. ¿El final del urbanismo expansivo? Producción inmobiliaria y dispersión de la población en el sistema urbano de Lleida (2000-2011). *XI Congreso del Grupo de Urbana de la Asociación de Geógrafos Españoles. Las ciudades y el sistema urbano: una reflexión en tiempos de crisis*. Galicia-Norte de Portugal, 2011.

GUTIÉRREZ, A. i altres. Operaciones urbanísticas vinculadas a la implantación de la Alta Velocidad Ferroviaria en las ciudades españolas: resultados, retos e incertidumbres. *XI Congreso del Grupo de Urbana de la Asociación de Geógrafos Españoles. Las ciudades y el sistema urbano: una reflexión en tiempos de crisis*. Galicia-Norte de Portugal, 2011.

MURO, J.I. La red eléctrica y el alumbrado público en Barcelona (1894-1922). *Actas del simposio internacional Globalización, innovación y construcción de redes técnicas urbanas en América y Europa, 1890-1930 Brazilian Traction, Barcelona Traction y otros conglomerados financieros y técnicos*. Universidad de Barcelona, Facultat de Geografia i Història, 23-26 enero 2012.

NEL·LO, M. i PÉREZ, Y. Propuesta de indicadores para la valoración de la presión turística en destinos de naturaleza. *II Convención Internacional de geografía, medio ambiente y ordenamiento territorial*. La Habana (Cuba), 16-28 noviembre 2011.

OLIVERAS, J., NEL·LO, M. i PÉREZ, Y. El desarrollo turístico en Cuba como fórmula para incitar un crecimiento demográfico sostenible. El caso de Viñales. *II Convención Internacional de geografía, medio ambiente y ordenamiento territorial*. La Habana (Cuba), 16-28 noviembre 2011.

PÉREZ, Y., RUSSO, P., ANTON, S. i altres. Analysis of Tourist Behaviour Based on the Tracking Data Collected by GPS. *Information and Communication Technologies in Tourism*. Viena, 2011.

RUSSO, A. The Formation of Tourism Landscapes in the Mobile Post-industrial Society. A New Epistemological Framework for Social Studies of Tourism and Insights from the Case of Barcelona. *Simposio Annual de la Asociación VUGS Geography & Tourism Changing Tourism: Destination Unknown*. Utrecht University. Utrecht, 8 maig 2012.

RUSSO, A. El círculo vicioso del turismo de patrimonio. Venecia, caso ejemplar y laboratorio de soluciones. *II Jornades de Turisme i Patrimoni: noves relacions en temps de crisi*. Universitat de Lleida. Lleida, 17 maig 2012.

RUSSO, P. i altres. Territorial Attractiveness and Mobility Flows Across Europe. A Regional Classification Proposal Based on their Relationships. *Congress Annual de la European Regional Science Association*. Barcelona, 2011.

RUSSO, P. i QUAGLIERI, A. Creative Workers and Regional Development. Towards a Classification of Spatial Effects. *Congress Annual de la European Regional Science Association*. Barcelona, 2011.

SALADIÉ, Ò. Las estaciones meteorológicas como atractivo turístico. *XIII Coloquio de Turismo, Ocio y Recreación: Turismo y territorio. Innovación, renovación y desafíos*. Asociación de Geógrafos Españoles. Universitat de Barcelona i Universitat Autònoma de Barcelona. Barcelona, 14-16 junio 2012

SALADIÉ, S. Aplicació d'un projecte d'APS (Aprentatge-Servei) en l'àmbit universitari coordinat per un Science Shop. *VII Congrés Internacional de docència universitària: la universitat, una institució de la societat*. Universitat Pompeu Fabra. Barcelona, 4-6 juliol 2012.

SALADIÉ, S. El catàleg de paisatge de les Terres de l'Ebre: oportunitats i limitacions d'un nou instrument de protecció, gestió i ordenació del paisatge. *III Congrés de Cultura i territori a les comarques de la Diòcesi de Tortosa*. Vinaròs, 23-25 novembre 2011.

SALADIÉ, S. Análisis crítico del sistema eléctrico español. Propuesta de alternativas. Energía y territorio. Dinámicas y procesos. *XXII Congreso Asociación de Geógrafos Españoles*. Energía y territorio. Dinámicas y procesos. Alacant, 27-29 octubre 2011.

SALADIÉ, S. Geopolítica de la implantación eólica en Catalunya. *XXII Congreso Asociación de Geógrafos Españoles*. Energía y territorio. Dinámicas y procesos. Alacant, 27-29 octubre 2011.

SALADIÉ, S. L'elaboració dels catàlegs de paisatge. Eines i instruments per a la interpretació del paisatge. *Jornades de formació del professorat dels Camps d'Aprentatge*. Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Olot, 20 desembre 2011.

SALVAT, J. Wine Tourism. From Theory to Practice. *Sessions de Turisme a Vila-seca i Enologia a Falset*. Campus d'Excel·lència Internacional Catalunya Sud de la URV. 9-11 novembre 2011.

SALVAT, J. Vies de comercialització del territori: el Paisatge dels genis. *Fòrum de Comercialització dels productes agrorurals del Baix Penedès*. Sant Jaume dels Domenys, 28 novembre 2011.

SALVAT, J. La ruralitat com actiu turístic. *Experiències a-tòpiques de turisme en el paisatge rural*. Organitzat per la Xarxa SOLC. 14 desembre 2011.

TUJAKA, D. Web Cartography in Destination Brand Communication: Tourism Web Maps Analysis Method. *1st International Conference Place Branding Online*. Barcelona, 2011.

Altres tasques de recerca, transferència i assessorament científic

ATTREG Second International Workshop Managing Attractiveness. Policymakers' View on Mobilising Territorial Capital. Vila-Seca. 27 octubre 2011.

CEICS Forum 2011. What's Hot and What's on in Tourism Research. Vila-Seca. 10-11 novembre 2011.

I Workshop de Turismo Enológico. En el marc del Master Interuniversitari en Planificació y Gestión de Turismo Enológico. Jaume Salvat. 14-18 novembre 2011.

Competitivitat i sostenibilitat de les Destinacions Turístiques. Oportunitats a la Costa Daurada. Diputació de Tarragona i Universitat Rovira i Virgili. Investigador: Salvador Anton. 2009-2011.

Pla Estratègic de Desenvolupament Local de Móra d'Ebre. Ajuntament de Móra d'Ebre. Jordi Blay i Òscar Saladié.

Població mundial i desenvolupament sostenible i Impacte ambiental de les activitats econòmiques. Projecte: Mòduls Universitaris en ciència del Desenvolupament Sostenible (MOUDS). Càtedra DOW/URV de Desenvolupament Sostenible. Joan Alberich. 2012.

Informe sobre la docència i la recerca en sostenibilitat i medi ambient de la Universitat Rovira i Virgili. Càtedra DOW/URV de Desenvolupament Sostenible i Rectorat de la URV. Joan Alberich. 2012.

Cartografia comercial de Tarragona. Cambra de Comerç de Tarragona. FURV. Jordi Blay, Montse Bustos i Jordi Andreu.

Previsions de desenvolupament de l'activitat econòmica. Estudi previ i complementari de la redacció del POUM de Lleida. Ajuntament de Lleida. Aaron Gutiérrez i altres, 2011.

Memòria Social. Estudi previ i complementari de la redacció del POUM de Lleida. Ajuntament de Lleida. Aaron Gutiérrez i altres, 2011.

Plan de gestión del uso público de la Ermita de la Mare de Déu de la Roca de Montroig del Camp y su entorno. Patronato de Turismo de la Diputación de Tarragona. Salvador Anton. 2011.

Impuls a les accions de desenvolupament turístic: creació i comercialització de productes turístics. Desenvolupament rural a la Terra Alta. Salvador Anton. 2011.

Definició de continguts i components del centre d'Interpretació de la cultura Morisca d'Ascó. Ajuntament d'Ascó. Salvador Anton. 2011.

Estudi d'adequació del Centre d'Interpretació de l'energia a la dinàmica turística de la Ribera d'Ebre. Ajuntament d'Ascó. Salvador Anton. 2011.

Adequació turística de la Cooperativa de Gandesa. Celler Cooperatiu de Gandesa. Salvador Anton. 2011.

Centre de Foment de la Cultura de l'oli al Priorat. Jaume Salvat. Novembre 2011.

Agrobotigues: venent producte i territori. Organitzat per la federació de Cooperatives de Catalunya. Sant Jaume del Domenys. Jaume Salvat. 28 març 2012.

Impacte econòmic de l'energia eòlica a escala local a Catalunya. Estudi comparatiu. Ajuntament de la Granadella i Fundació UTB. Sergi Saladié. 4 abril 2012.

Activitats d'extensió universitària i difusió dels ensenyaments.

Vivir la montaña japonesa. Katsuyuki Takenaka. Aichi Prefectural University (Japó) i membre del Mediterranean Studies Group of Japan. Organitza: Departament de Geografia. Presentació a càrrec de Josep Oliveras. Aula Magna de la Facultat de Turisme i Geografia (Vila-Seca). 20 setembre 2011.

Jornada de Geografia i homenatge al Dr. Joan Vilà Valentí. 17 de febrer 2012. Escola Universitària de Turisme i Oci de Vila-seca.

La recerca climàtica basada en fons documentals històriques. Conèixer el passat pot ajudar a conèixer el futur. Conferència a càrrec del doctor Mariano Barriendos (Universitat de Barcelona). Jornada de Geografia i homenatge al Dr. Joan Vilà Valentí. 17 de febrer 2012. Escola Universitària de Turisme i Oci de Vila-seca.

Las claves de la dinámica de la población mundial. Un enfoque geodemográfico. Conferència a càrrec del doctor Julio Vinuesa (Universidad Autónoma de Madrid). Jornada de Geografia i homenatge al Dr. Joan Vilà Valentí. 17 de febrer 2012. Escola Universitària de Turisme i Oci de Vila-seca.

Explorant les evidències, els impactes i les estratègies per fer front a nivells perillosos de canvi climàtic. 26 d'abril 2012. Grup de Recerca Centre en Canvi Climàtic. Departament de Geografia. Aula Magna del Campus Terres de l'Ebre (Tortosa).

Our Climate is Changing and Why We Are Responsible? Conferència a càrrec del professor Phil Jones (Climate Research Unit, University of East Anglia, Norwich, Anglaterra). Jornada *Explorant*

les evidències, els impactes i les estratègies per fer front a nivells perillosos de canvi climàtic. 26 d'abril 2012. Grup de Recerca Centre en Canvi Climàtic. Departament de Geografia. Aula Magna del Campus Terres de l'Ebre (Tortosa).

The Myth of the 1970s Global Cooling Scientific Consensus: The Evolution of Integrated Climate Change Science. Conferència a càrrec del doctor Thomas Peterson (NOAA, Asheville, USA i President de la Comissió de Climatologia de la OMN). Jornada *Explorant les evidències, els impactes i les estratègies per fer front a nivells perillosos de canvi climàtic.* 26 d'abril 2012. Grup de Recerca Centre en Canvi Climàtic. Departament de Geografia. Aula Magna del Campus Terres de l'Ebre (Tortosa).

Modelling the Economic Impact of European Storms Under Climate Change. Conferència a càrrec del doctor Malcolm Haylock (Servei d'Estudis de la companyia de Reassegurances PamerRe, Zurich, Suïssa). Jornada *Explorant les evidències, els impactes i les estratègies per fer front a nivells perillosos de canvi climàtic.* 26 d'abril 2012. Grup de Recerca Centre en Canvi Climàtic. Departament de Geografia. Aula Magna del Campus Terres de l'Ebre (Tortosa).

Bringing Data Rescue and Data Analysis Together for Improving Scientific Knowledge of Climate Variability and Change. Conferència a càrrec del doctor Aryan van Engelen (Servei meteorològic Holandès, *De Bilt, Holanda*). Jornada *Explorant les evidències, els impactes i les estratègies per fer front a nivells perillosos de canvi climàtic.* 26 d'abril 2012. Grup de Recerca Centre en Canvi Climàtic. Departament de Geografia. Aula Magna del Campus Terres de l'Ebre (Tortosa).

Climate Services for Managing Disaster Risk Reduction and Climate Change Adaptation. Conferència a càrrec del doctor Omar Baddour (director del Programa Mundial de Dades i Monitoratge del Clima a l'OMM, Ginebra, Suïssa). Jornada *Explorant les evidències, els impactes i les estratègies per fer front a nivells perillosos de canvi climàtic.* 26 d'abril 2012. Grup de Recerca Centre en Canvi Climàtic. Departament de Geografia. Aula Magna del Campus Terres de l'Ebre (Tortosa).

Climate Change Science versus Politics: Do the Inhabit in Parallel Worlds?. Taula rodona amb Phil Jones, Thomas Peterson, Aryan van Engelen, Malcolm Haylock i Omar Baddour, moderat per Francesc Mauri (meteoròleg i home del temps de TV3). Jornada *Explorant les evidències, els impactes i les estratègies per fer front a nivells perillosos de canvi climàtic.* 26 d'abril 2012. Grup de Recerca Centre en Canvi Climàtic. Departament de Geografia. Aula Magna del Campus Terres de l'Ebre (Tortosa).

Stand Fira de Mostres de R + D Setmana de la Ciència URV. Grups de Geografia i Laboratori de Cartografia i SIG. Tarragona. Campus Catalunya, Departament de Geografia (URV). Coordinadors: Jordi Blay, Òscar Saladié i Javier Sigró. Novembre 2011.

Treball de camp a Lleida. Departament de Geografia. URV. Coordinador: Aaron Gutiérrez Palomero. 24 novembre 2011.

Jornades de Treball de Camp: Planificació territorial de l'àrea metropolitana de Lisboa. Departament de Geografia (URV), 16 al 20 d'abril. Coordinadors Dra. M. Yolanda Pérez Albert i Dr. J. Ignacio Muro Morales. Activitat amb reconeixement de crèdits lliures.

Jornada de Treball de camp: Open Street Map. Departament de Geografia. URV. 14 de març 2012. Organitzadors: David Serrano i Yolanda Pérez.

La petjada ecològica de Catalunya: interpretació i aplicació a escala municipal. Curs de la Universitat d'Estiu URV, 4-6 de juliol de 2012. Càtedra DOW/URV de Desenvolupament Sostenible. Tarragona. Coordinador: Joan Alberich.

Tren d'Alta Velocitat al Camp de Tarragona: turisme, ordenació del territori i desenvolupament local. Curs de la Universitat d'Estiu URV, 26-28 de juny de 2012. Cambra de Comerç de Tarragona. Coordinació: Aaron Gutiérrez.

Qualitat biològica dels rius. Els índexs de macroinvertebrats. Departament de Geografia i Fundació URV. Coordinadora acadèmica: M. Goretti Merseburger Canals. 19 d'abril – 6 juliol de 2011.

Què en fèiem, de la brossa? Els antics abocadors de residus de la comarca de la Ribera d'Ebre. Exposició organitzada per la Càtedra DOW/URV de Desenvolupament Sostenible i el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre, amb la col·laboració del Departament de Geografia. Òscar Saladié. Seus de les exposicions: Campus Catalunya URV en el marc de la Setmana de la Ciència 2012, 16-18 novembre 2012; Rasquera, 18-27 novembre 2012; Ascó, 2-10 desembre 2011; Tivissa, 16-23 desembre 2011; La Serra d'Almos, 14-22 gener 2012; Flix, 27 gener 2012 – 5 febrer 2012; Riba-roja d'Ebre, 17-25 març 2012; La Torre de l'Espanyol, 13-16 abril 2012 i Móra d'Ebre, 24 abril 2012 – 4 maig 2012.

El Paisatge a la Segarra: el nostre paisatge, el nostre futur. Taula Rodona. Organitzat pel Fòrum l'Espitllera i la Paeria de Cervera. Cervera. Sergi Saladié. 20 maig 2012.

Ordenació del territori: passat, present i futur, dins les II Jornades del paisatge. Taula Rodona. Organitzat per l'Ajuntament de Constantí. Constantí. Sergi Saladié. 3 maig 2012.

Taller de creació de productes turístics. Jaume Salvat. Bot 7 de novembre de 2011.

Taller de comercialització de productes turístics. L'ús de les noves tecnologies. Jaume Salvat. Bot. 12-13 desembre 2011.

Conferències

ALBERICH, J. *Imaginaris i projecte de ciutat.* Universitat d'Estiu de la URV (Departament d'Antropologia, Filosofia i Treball Social). Tarragona, 2012.

ANTON, S. *Formación de postgrado e I+D+i de las universidades y su importancia en el Sector Turístico.* I Forum Red INTUR. Conocimiento, Innovación y Talento al servicio del sector turístico. Universidad de Barcelona-CETT. Barcelona, 2011.

ANTON, S. *La planificación territorial del turismo.* Centro de Innovación y Desarrollo del Turismo. Universidad de Quintana Roo. Chetumal. México, 2011.

BLAY, J. *Importància de la pedra en sec des del punt de vista paisatgístic i patrimonial.* Jornades teòrico-pràctiques sobre la pedra en sec. Organitza: parc natural dels Ports. 31 octubre 2011.

BLAY, J. Conferències a Secundària *Els estudis de grau i la Geografia.* Institut Martí Franquès, 1 març 2012; Institut Jaume Huguet (Valls), 7 març 2012.

BLAY, J. *Innovació i metodologies didàctiques en els nous graus de la URV. El cas de Geografia. I* Jornades d'innovació en l'ensenyament de les ciències socials i experimentals, Tarragona. Grup de Treball de Geografia. ICE URV. Organitzador: Joan Ferran.

OLIVERAS, J. *De la geografia al turisme.* Conferència inaugural del curs acadèmic 2011-2012 de la Escola Universitària de Turisme i Oci, Vila-seca, 15 desembre 2011.

SALADIÉ, Ò. *Comunicant el risc: febleses i oportunitats,* a Jornada Aigua Extrema i Societat. Observatori de l'Ebre (Roquetes), 19 novembre 2011.

SALADIÉ, Ò. *Els efectes del canvi climàtic des d'una perspectiva local: especial referència al sector turístic i agrícola.* Consell Comarcal de l'Alt Camp (Valls), 15 març 2012.

SALADIÉ, O. *Fem més sostenible el nostre desenvolupament.* Aules d'Extensió Universitària de la Gent Gran – URV. Santa Coloma de Queralt, 19 març 2012 i El Morell, 21 març 2012; Conferències a Secundària. IES Torredembarra. Torredembarra, 11 abril 2012; IES Gaudí. Reus, 20

abril 2012; IES Julio Antonio. Móra d'Ebre, 24 abril 2012; Antenes del Coneixement-URV. La Sènia, 27 abril 2012.

SALADIÉ, S. *Els conflictes energètics a les comarques meridionals de Catalunya (II): la situació actual*. Aula d'Extensió Universitària de la Universitat Rovira i Virgili per a la Gent Gran. Tarragona, 1 febrer 2012.

SALADIÉ, S. *Els conflictes energètics a les comarques meridionals de Catalunya (II): les alternatives*. Aula d'Extensió Universitària de la Universitat Rovira i Virgili per a la Gent Gran. Tarragona, 23 abril 2012.

SALADIÉ, S. *Els riscos de l'energia nuclear*. Aula d'Extensió Universitària de la Universitat Rovira i Virgili per a la Gent Gran. Reus, 27 març 2012.

SALADIÉ, S. *Model energètic descentralitzat, dins el Cicle de xerrades: Crisi energètica, futur i alternatives*. La Fura, Casal Popular de Solsona. Solsona, 28 abril 2012.

SALADIÉ, S. *Els catàlegs de paisatge en el marc del planejament territorial*. Màster en Planificació Territorial. Universitat Rovira i Virgili. Vila-Seca, 15 desembre 2011.

SALADIÉ, S. *És possible produir electricitat d'una manera més neta i eficaç?*. Conferències temàtiques de la URV adreçades a Secundària. IES Antoni Ballester. Mont-roig del Camp, 23 març 2012.

SALADIÉ, S. *El sistema d'energia distribuïda com alternativa al sistema centralitzat*. XIV Fira Natura. Organitzat per IPCENA (Institució de Ponent per la Conservació i l'Estudi de l'Entorn Natural). Lleida, 11 març 2012.

SALADIÉ, S. *Impactes territorials de l'actual sistema elèctric a Catalunya i les seves alternatives*. Casal Ocell Negre. Lleida, 3 novembre 2011.

SALVAT, J. *El riu com a font de riquesa turística. Promoció dels productes agroalimentaris de la Ribera d'Ebre*. Mora d'Ebre, 10 novembre 2011.